

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

RAPORT ȘTIINȚIFIC
privind implementarea proiectului

**Stres și Coping în Relațiile de Familie: Efecte Longitudinale asupra Dinamicii de Cuplu
și Comportamentelor de Parenting**

în perioada mai-decembrie 2022 (etapa nr. 1)

Cod proiect PN-III-P1-1.1-TE-2021-1203

Număr contract Nr. TE 121/2022

Acronim SCOREL

Director proiect: Conf. univ. dr. **Petruța-Paraschiva Rusu**

Contractor Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava

str. Universității nr. 13

Suceava 720229

România

Site web <http://scorel.usv.ro/>

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

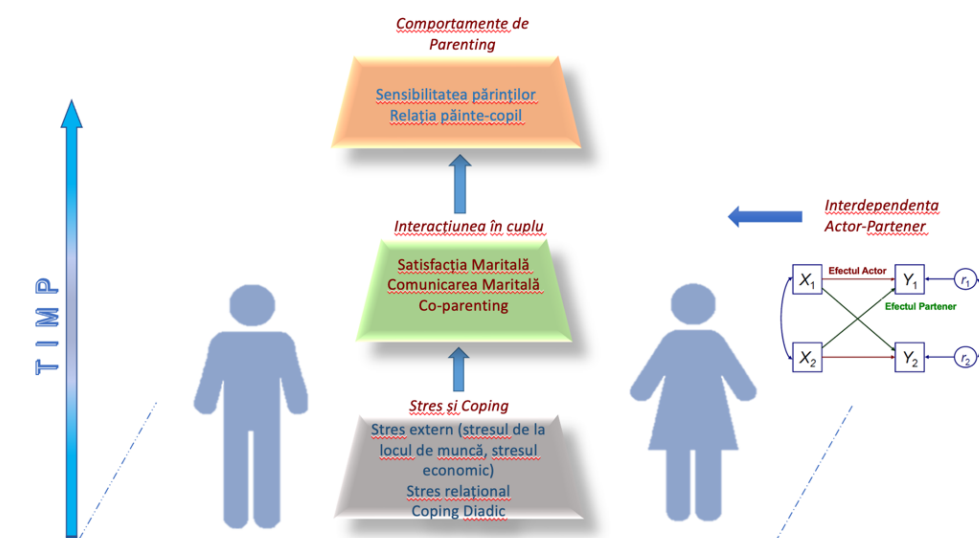
Cuprins

1. Obiectivele generale ale proiectului
2. Obiectivele specifice ale Etapei I
3. Activități prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor Etapei I
4. Activități de diseminare
5. Rezumat al activităților realizate în Etapa 1

1. Obiectivele generale ale proiectului

Studiile existente arată că stresul și modalitățile în care oamenii reacționează la stres au efecte semnificative asupra calității relațiilor de cuplu și asupra comportamentelor de parenting. Cu toate acestea, sunt puțin cunoscute mecanismele explicative și factorii protectivi în aceste asocieri. Proiectul de față își propune: 1) să studieze efectele longitudinale ale stresului asupra relațiilor de cuplu și comportamentelor de parenting prin explorarea mecanismelor mediatore și a factorilor moderatori și 2) să dezvolte și să testeze eficacitatea unei intervenții mobile pentru îmbunătățirea strategiilor adaptative de coping în relațiile de familie.

În primul rând, luând în considerare lipsa studiilor care investighează efectele pe termen lung ale stresului la familiile din România, vom realiza un studiu diadic longitudinal (atât soții cât și soțiile vor fi implicate în studiu) pentru a analiza relațiile dintre stres, coping, dinamica de cuplu și comportamentele de parenting. În al doilea rând, având în vedere accesul limitat, dar și refuzul multor cupluri de a accesa serviciile de consiliere și psihoterapie, vom dezvolta și testa eficacitatea unei aplicații mobile pentru îmbunătățirea strategiilor de coping în cuplu, a comunicării constructive și abilităților de rezolvare de probleme. Datele vor fi analizate folosind modelarea prin ecuații structurale și modele specifice pentru analiza datelor diadice (i.e., Actor-Partner Interdependence Model și Dyadic Growth Model).

Modelul conceptual al proiectului pentru studiul relației dintre stres, coping, interacțiunea în cuplu și comportamentele de parenting

2. Obiectivele specifice ale Etapei I

Etapa 1: Design-ul și demararea studiului longitudinal Stres și coping în relațiile de familie

Activitatea 1.1 Stabilirea design-ului și a procedurii etapei 1

Pentru realizarea obiectivelor specifice etapei I au fost realizate următoarele activități:

1. *Review-ul literaturii*

Pentru a realiza design-ul studiilor din proiectul de față, am consultat articole de specialitate publicate în reviste indexate Web of Science, cărți și capitole de cărți, lucrări prezentate la conferințe, diferite statistici de la nivel național (ex. rata divorțurilor, numărul de copii cu părinți plecați în străinătate). Am sintetizat studiile longitudinale și meta-analizele publicate până în prezent. Pe baza studiilor existente am început să lucrăm la 3 articole: o meta-analiză care abordează efectele interacțiunii muncă-familie asupra comportamentelor de parenting; un review al literaturii legat de efectele stresului asupra dinamicii de cuplu și comportamentelor de parenting (care va fi trimis la *Revista de Psihologie*) și o lucrare despre emoții și reglarea emoțiilor în relațiile de familie (care va fi trimisă pentru a fi publicată în volumul Conferinței internaționale a Asociației ENSEC - European Network for Social and Emotional Competence, care a avut loc la Suceava în perioada 30 iunie-2 iulie 2022. De asemenea, pe baza studiilor existente am stabilit design-ul studiului longitudinal care va fi realizat în cadrul proiectului de față și am selectat chestionarele care vor fi aplicate în cele 3 etape ale studiului longitudinal.

Articole în pregătire

1. Stres și Coping în Relațiile de Familie: Efecte asupra Dinamicii de Cuplu și Comportamentelor de Parenting pentru *Revista de Psihologie*
2. Emotions and emotion regulation in family relationships pentru *volumul conferinței ENSEC*
3. Work-family interaction and parental outcomes - meta-analiză

2. Stabilirea design-ului cercetării

Studiul longitudinal va fi realizat folosind un design cu măsurători în trei etape (T1 – evaluare inițială / T2 – la 6 luni după T1 / T3 – la 18 luni după T1).

Tabelul 1. Design-ul cercetării longitudinale

Timpul măsurării		
T1 – evaluare inițială	T2 – după 6 luni	T3 – după 18 luni

Desfășurarea studiului se va realiza în următoarele etape:

- T1 – selectarea participanților în funcție de criteriile de eligibilitate (să fie căsătoriți de cel puțin 1 an; ambii soți trebuie să fie dispuși să participe la studiu; participanții să locuiască împreună cu soțul/soția în România și să aibă cel puțin un copil) și evaluarea pre-intervenție prin aplicarea unui set de chestionare care privind evaluarea aspectelor demografice și a variabilelor referitoare la stresul familial, stresul financiar, stresul parental, co-parenting, depresie, anxietate, copingul diadic, satisfacția în relația de cuplu, satisfacția la locul de muncă, starea de bine, conflictul muncă-familie.
- T2 - Evaluarea aspectelor demografice și a variabilelor referitoare la stresul familial, stresul parental, co-parenting, conflictul muncă-familie, copingul diadic, satisfacția în relația de cuplu, interacțiunea în cuplu, conflicte în familie, starea de bine.
- T3 - Evaluarea aspectelor demografice și a variabilelor referitoare la stresul familial, copingul diadic, satisfacția în relația de cuplu, satisfacția la locul de muncă, starea de bine, conflictul muncă-familie, strategiile de parenting.

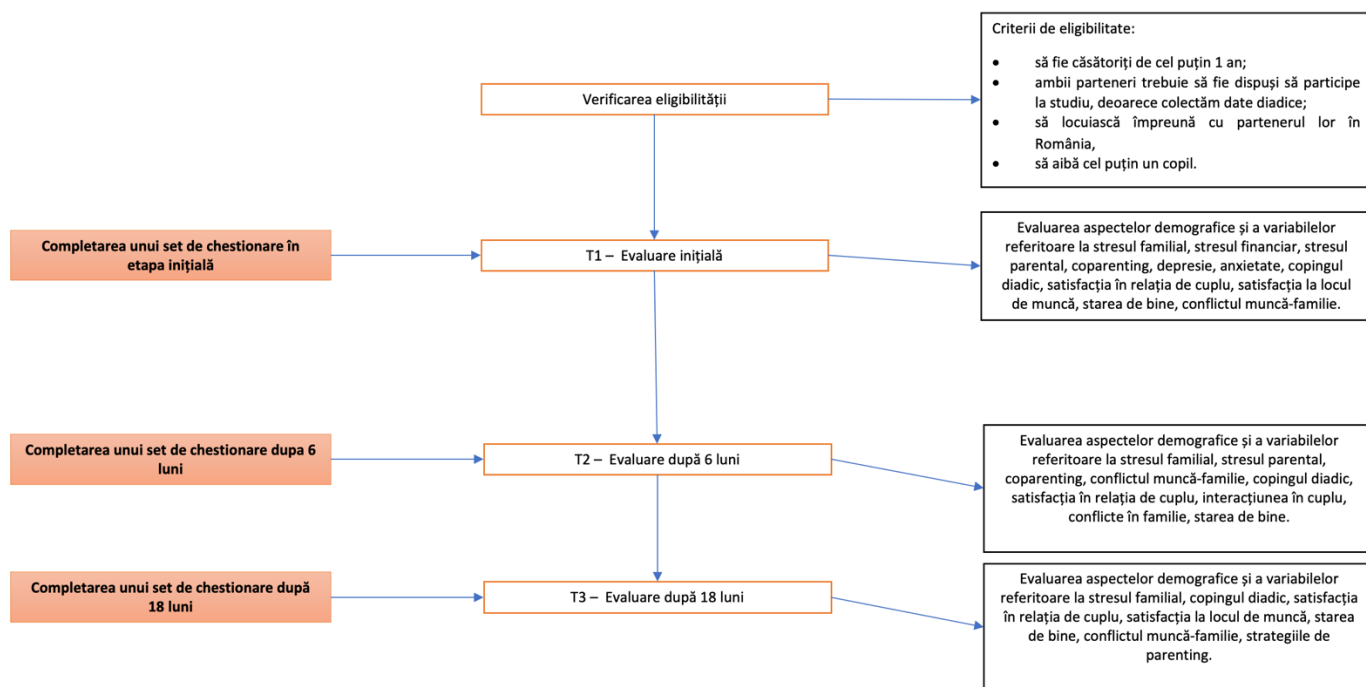

Fig. 1 Diagrama desfășurării studiului longitudinal

3. Selectarea chestionarelor care vor fi folosite în studiu

Chestionarele care au fost selectate pentru a fi aplicate în studiul longitudinal sunt descrise în Tabelul 2.

Tabelul 2. Descrierea chestionarelor selectate

Construct investigat	Instrument și autori	Descriere
Stresul familial	Multidimensional Stress Questionnaire for Couples (MSF-P, Bodenmann, 2008)	30 de itemi, grupați în 4 subscale ce evaluează: stresul intern minor, stresul intern major, stresul extern minor și

		stresul extern major. Pe fiecare subscală este evaluat atât stresul acut (din ultimele 7 zile) cât și stresul cronic (din ultimele 12 luni), pe o scală de la 1- deloc la 4 - intens.
Anxietate, depresie	Personal Health Questionnaire (PHQ 4, Kroenke, Spitzer, Williams & Löwe, 2009).	4 itemi cu variantele de răspuns: 0 - Deloc, 1 - În câteva zile, 2 - Mai mult de jumătate din zile, 3 - Aproape în fiecare zi.
Stresul financiar	Scala de Evaluare a Stresului Economic (Family Economic Strain Scale, Hilton & Devall, 1997)	13 itemi cu variante de răspuns de la 1 (niciodată) la 5 (aproape întotdeauna)
Interacțiunea muncă-familie	Chestionarul Interacțiunii dintre Muncă și Viața Personală Nijmegen (Wagena & Geurts, 2000; Ispas & Iliescu, 2018), subscala privind efectele muncii asupra vieții de familie	9 itemi, cu variantele de răspuns 0 - Niciodată, 1 - Câteodată, 2 - Deseori, 3 - Întotdeauna.
Stresul parental	Scala Stresului Parental The Parental Stress Scale (Berry & Johnson, 1995)	cuprinde 18 itemi cu variante de răspuns de la 1 (total dezacord) la 5 (total de acord).

Valorile familiale	Scala valorilor familiale Byrne & Van de Vijver (2014)	cuprinde 14 itemi cu variante de răspuns de la 1 (dezacord total) la 7 (acord total)
Copingul Diadic	Inventarul copingului diadic (Dyadic Coping Inventory, DCI, Bodenmann, 2008; Rusu et al., 2016)	cuprinde 37 de itemi, cu variante de răspuns de la 1 - foarte rar la 5 - foarte des, grupați pe 9 subscale: Comunicarea stresului (de către propria persoană), Comunicarea stresului (de către partener), Coping diadic suportiv (de către propria persoană), Coping diadic suportiv (de către partener), Coping diadic negativ (de către propria persoană), Coping diadic negativ (de către partener), Coping diadic delegat (de către propria persoană), Coping diadic delegat (de către partener) și Coping diadic comun.
Suportul social	Scala Suportului Social (Zimet, Dahlem, Zimet & Farley, 1988)	12 itemi cu variante de răspuns de la 1 (aproape niciodată) la 5 (aproape întotdeauna)

Interacțiunea părinte-copil	Scala Căldură emoțională din <i>Parental Behaviour Questionnaire</i> (Jaursch, 2003) și scala Comunicare negativă din <i>Parenting Questionnaire</i> (Schwarz, Walper, Gödde, & Jurassic, 1997)	6 itemi cu variante de răspuns de la 1 (niciodată) la 5 (foarte des)
Coparenting	Parent Problem Checklist PPC (Dadds & Powell, 1991).	3 itemi cu variante de răspuns de la 1 (niciodată) la 5 (foarte des)
Satisfacția relațională	Scala de evaluare a satisfacției relaționale (Relationship Assessment Scale, Hendrick et al., 1998]	7 itemi cu variante de răspuns de la 1 (niciodată) la 5 (întotdeauna)
Satisfacția la locul de muncă	Scala Michigan de Evaluare Organizațională (Lawler, Cammann, Nadler & Jenkins, 1979).	3 itemi cu scorare pe o scală Likert în 7 trepte unde: 1 = Dezacord puternic și 7 = Acord puternic.
Starea de bine	Scala Warwick-Edinburgh de Evaluare a Sănătății Mintale (Tennant, et al., 2007)	14 itemi cu variante de răspuns
Religiozitatea	Chestionarul Santa Clara de evaluare a credinței religioase (Plante & Boccaccini, 1997)	măsoară credința religioasă personală, conține 10 itemi cu variante de răspuns de la 1 - dezacord puternic la 4 - acord puternic.

4. Obținerea avizului pentru studiul longitudinal din partea Comisiei de Etică a Cercetării din cadrul Universității Ștefan cel Mare din Suceava

În vederea obținerii avizului din partea Comisiei de Etică a Cercetării din cadrul Universității Ștefan cel Mare din Suceava, am completat formularul cerere pentru avizul studiului longitudinal, în care am specificat scopul și obiectivele proiectului, etapele studiului longitudinal, secțiunile și chestionarele care vor fi aplicate în studiul longitudinal, rezultatele estimate ale proiectului, modalitățile de recrutare a participanților și detalii cu privire la protecția datelor personale ale subiecților implicați în cercetare.

Activitatea 1.2 Recrutarea participanților și colectarea datelor la studiu

Având în vedere că în luna iulie 2022 nu am avut activitate în proiect, demararea colectării datelor pentru Valul 1 al studiului longitudinal are loc în luna decembrie 2022. În vederea recrutării participanților la studiu am stabilit criteriile de participare. Pentru a participa la studiu, persoanele interesate vor fi întrebată dacă îndeplinesc criteriile de includere (1. să fie căsătoriți de cel puțin 1 an; 2. ambii parteneri trebuie să fie dispuși să participe la studiu, deoarece colectăm date diadice; 3. să locuiască împreună cu partenerul lor în România; 4. să aibă cel puțin un copil). În cazul în care persoana interesată îndeplinește criteriile de includere pentru acest studiu, aceasta va fi invitată să completeze următoarea secțiune a link-ului.

Vom folosi cinci strategii diferite pentru a recruta participanții pentru acest studiu:

- Facebook ads – publicitate plătită pe Facebook (anunțul fiind vizibil la cel puțin 6000 de persoane);
- Distribuirea invitației pentru participare și link-ul pe rețelele Social Media (pagina de Facebook a proiectului, a Facultății de Științe ale Educației, Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava și pe grupuri Social Media (Facebook și Instagram – folosind conturile personale ale membrilor echipei);
- Invitarea studenților și angajaților USV pentru a participa la această cercetare (distribuirea invitației și a link-ului pe grupurile de comunicare internă);
- Invitarea persoanelor care au participat la studii anterioare realizate de echipa proiectului (participanți care și-au exprimat acordul pentru a participa la alte studii realizate de membri echipei anterior);

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

- Invitarea studenților să recomande alți persoane să participe la acest studiu (activitate care face parte din activitatea de la disciplina Practică de specialitate pentru studenții de la specializarea Psihologie).

Pentru cele 3 etape ale studiului longitudinal, vor fi pregătite trei link-uri diferite pe platforma **Qualtrics**. Cuplurile își vor exprima consimțământul de a participa la toate cele 3 etape de colectare a datelor în prima etapă de colectare (decembrie 2022).

Link-ul pentru participarea la prima etapă a studiului longitudinal este:

https://uclpsychology.co1.qualtrics.com/jfe/form/SV_bgyCOUJgRvxpIIS

Tuturor persoanelor interesate (cele care vor accesa link-ul) li se va prezenta o scurtă descriere a studiului. Participanții vor fi informați că participarea lor este în totalitate voluntară, că se pot retrage în orice moment fără a fi nevoie să ofere explicații cercetătorului. Participanții vor primi un formular de consimțământ informat conținând aceste informații în scris. Participanților li se vor solicita informații privind variabile demografice. Participanții vor avea la dispoziție adresa de email a directorului de proiect și vor fi informați în scris, în cadrul formularului de consimțământ că pot solicita o descriere amănunțită a obiectivelor cercetării după încheierea studiului și după ce datele au fost analizate. După maxim 6 luni de la completarea primului set de chestionare (faza principală) (iunie 2023), participanții vor primi o nouă invitație, link-ul cu cel de-al doilea set de chestionare.

După 3 luni de la completarea celui de-al doilea set de chestionare (decembrie 2023), participanții vor primi o nouă invitație, link-ul cu cel de-al treilea set de chestionare (follow-up).

Beneficii

Toți participanții care vor completa scalele de la toate cele trei etape de colectare a datelor vor participa la o tragere la sorți pentru a câștiga 6 vouchere în valoare de 150 de lei pentru cumpărături. În plus, toți participanții vor avea oportunitatea să participe la un curs de formare online cu tema *Stresul în familie și gestionarea relației părinte-copil*. Acest curs se va desfășura după încheierea studiului.

Studenții care vor recomanda/ invita persoane să participe la acest studiu vor primi 1 punct în plus la seminariile pe care le susțin membri echipei.

Activitatea 1.3 Comunicare, diseminare și management proiect

Pentru comunicare, diseminare și managementul proiectului am organizat întâlniri săptămânale de lucru cu membrii echipei de proiect; am pregătit informații pentru website-ul proiectului; am stabilit design-ului website-ului; am pregătit rezumatele pentru 2 conferințe internaționale și pentru 2 conferințe naționale; am început să lucrăm la 3 articole, am lucrat la o prezentare video a proiectului și am pregătit raportul intermediar de proiect. De asemenea, am realizat activități de management financiar (pregătirea referatelor de plată a salariilor, a referatelor de achiziții, am realizat raportarea financiară). Pe tot parcursul implementării proiectului am avut o comunicare eficientă cu autoritatea contractoare. În vederea achiziției licenței pentru programul *Couples Coping Enhancement Training (CCET)*, am avut întâlniri online cu Prof. Guy Bodenmann de la Universitatea din Zurich, care a dezvoltat acest training și am discutat pe email cu dr. Patrick Sticher, de la Centrul de Transfer al Tehnologiei, Universitatea din Zurich pentru a completa contractul prin care vom avea dreptul de a adapta și valida CCET pe populație românească. Pentru designul studiului longitudinal am avut corespondență prin email cu prof. Mariana Falconier de la Universitatea Maryland, US și Prof. Peter Hilpert, de la Universitatea din Lausanne. În vederea realizării meta-analizei, am avut o formare online cu Conf. univ. dr. Ioana Podină de la Universitatea București.

Conferințe internaționale

1. Rusu, P.P., Duca, D.S., Bogdan, I. & Ursu, A. (2022). *Emotions and emotion regulation in family relationships*, 8th ENSEC CONFERENCE Social Emotional Learning and Positive Development, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, 30 iunie - 2 iulie 2022
<https://ensec-conference.eu/index.php/keynote-speakers/conference-program>
2. Rusu, P.P. (2022). *Stress, coping and parenting behaviors in families of elementary school children*, 6th International Conference on Learning Innovation and Quality Education (ICLIQE 2022), Faculty of Teacher Training and Education, University Sebelas Maret, Surakarta, Indonezia, 3 septembrie 2022 – Keynote speaker
<https://theconference.id/index.php/icliqe/icliqe2022>
<https://www.youtube.com/watch?v=MsMoPHk6Tck>

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

Conferințe naționale

1. Rusu, P.P., Bogdan, I., Duca, D.S., & Ursu, A. (2022). *Efectele stresului asupra comportamentelor de parenting* Conferința ETIC+ Formare și bune practici în educația timpurie, 23-25 octombrie 2022, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava.
<https://proiect-etic.usm.ro/conferin%C8%9Ba-etic/programul-conferin%C8%9Bei>
2. Rusu, P.P. (2022). *Stres și Coping în Relațiile de Familie: Efecte Longitudinale asupra Dinamicii de Cuplu și Comportamentelor de Parenting*, Conferința Studențească de Cercetare Aplicată în Științele Educației și Psihologie, Ediția a IV-a, 21-22 noiembrie 2022, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava.
<https://fsed.usv.ro/2022/11/27/cscasepiv/#>

Rezumatul activităților realizate în Etapa 1

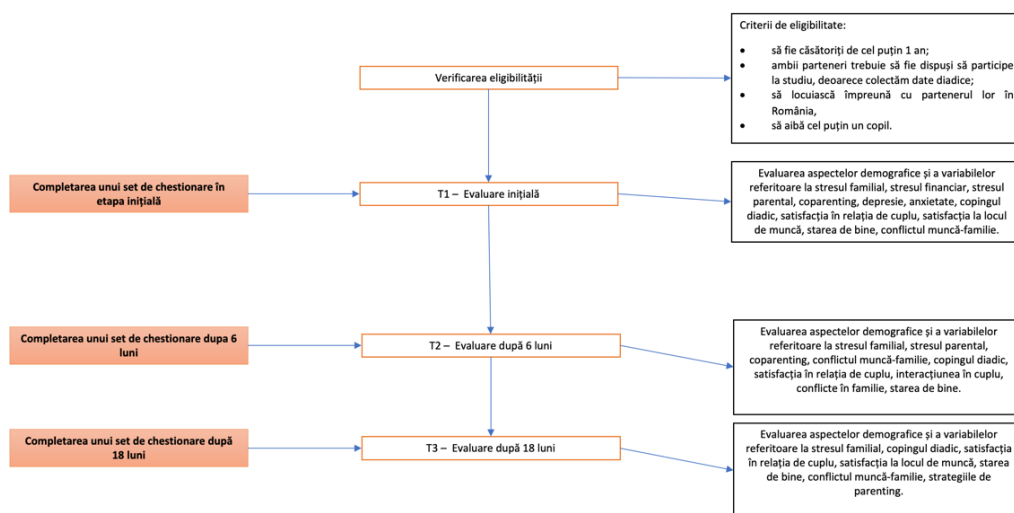
Proiectul de față își propune: 1) să studieze efectele longitudinale ale stresului asupra relațiilor de cuplu și comportamentelor de parenting și 2) să dezvolte și să testeze eficacitatea unei intervenții mobile pentru îmbunătățirea strategiilor de coping în relațiile de familie.

Obiectivul principal al etapei 1 a fost realizarea design-ului și demararea studiului longitudinal *Stres și coping în relațiile de familie*.

Activitățile realizate pentru îndeplinirea acestui obiectiv sunt următoarele:

Activitatea 1.1 Stabilirea design-ului și a procedurii etapei 1

1. *Review-ul literaturii*
2. *Stabilirea design-ului cercetării*

3. *Selectarea chestionarelor care vor fi folosite în studiu*
4. *Obținerea avizului pentru studiul longitudinal din partea Comisiei de Etică*
5. *Selectarea chestionarelor care vor fi folosite în studiu*

Activitatea 1.2 Recrutarea participanților și colectarea datelor pentru etapa 1 a studiului longitudinal

Activitatea 1.3 Comunicare, diseminare și management proiect

Director Proiect,
Rusu Petruța-Paraschiva
Semnătura

